

نظافت و بهداشت

آموزه‌های اسلامی در سه محور اعتقاد، اخلاق و احکام به بشر ارائه شده‌اند؛ در محور نخست، عقیده توحیدی آدمی را از آلودگی شرک و الحاد و کفر پاک می‌کند و در بعد اخلاق، توصیه‌های اخلاق نیکو، او را از پلیدی ظلم، کینه و حسد و هر زشتی دیگر پاکیزه می‌کنند، چنان که احکام فقه آدمی را از رفتار زشت و بیگانه‌صفتی و همانند دیوانه مردن باز می‌دارند، پس شایسته چنین دین الهی این است که متدینان به آن، از هر پلیدی پاک و از هر آلودگی طاهر باشند، زیرا رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم نظافت را همانند تقوا و وظیفه همگانی و همیشگی و همه‌جانبه می‌دانست و همان‌گونه که قرآن کریم درباره تقوا فرمود: تا می‌توانید از خدا پروا کنید: (فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ) آن حضرت نیز درباره نظافت فرمود: با هر ابزار که می‌شود، از نظافت و پاکیزگی پاسداری کنید، زیرا بنیان اسلام بر نظافت و بهشت برای فرد نظیف آماده شده است

محافظة و مراقبت در نظافت و بهداشت فردی و عمومی مورد تأکید دین است و راهکارهایی هم در این راستا پیشنهاد شده است، "اهمیت نظافت و بهداشت" که امیرمؤمنان (علیه السلام) در این باره می‌فرماید: خانه‌هایتان را از تارهای عنکبوت پاکیزه نگه دارید، چرا که مایه فقر است

بهداشت دهان و دندان که عناوینی چون: توصیه به مسواک، شیوه مسواک زدن، آثار مسواک زدن، پاداش مسواک زدن و توصیه به خلال را به رشته تحریر در آورده است که در ادامه به چند مورد از آن می‌پردازیم

آثار مسواک زدن: امام صادق (علیه السلام) فرمود: مسواک زدن دوازده ویژگی و فایده دارد: سنت پیامبر صلی الله علیه و آله وسلم است، دهان را پاکیزه می‌کند، چشم را روشنی می‌بخشد، خدا را خرسند، دندان‌ها را سفید، پوسیدگی دندان را برطرف و لثه را محکم و میل به غذا را زیاد می‌کند، بلغم را می‌برد، حافظه را تقویت، نیکی‌ها - زیبایی‌ها - را مضاعف می‌کند و فرشتگان بدان شاد می‌شوند پاداش مسواک زدن: رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم می‌فرماید: دو رکعت نماز با مسواک نزد خدا از هفتاد رکعت بدون مسواک محبوبتر است و نیز می‌فرماید: هر کس روزی یک بار مسواک زند خدا از او خشنود باشد و بهشت از آن اوست و هر کس روزی دو بار مسواک زند روش پیامبران را ادامه داده است

امام صادق (سلام الله علیه) در مورد "چیدن ناخن و شارب" جلب می‌کنیم که فرمودند

پنهان‌ترین جای سکونت شیطان برای چیره شدن بر آدمیزاد زیر ناخن‌هاست؛ همچنین می‌فرماید: چیدن ناخن‌ها در روز جمعه از جذام، دیوانگی، پیسی و کوری نکه می‌دارد و اگر به چیدن نیاز ندارد اطراف آن را تراش [بساب]؛ نیز می‌فرماید: هر کس روز جمعه ناخن‌هایش را بگیرد و سیبش را کوتاه کند سپس بگوید: «بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ عَلَى سُنَّةِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ»، در برابر هر یک پاداش آزاد کردن انسانی از فرزندان اسماعیل به او عطا می‌شود

نظافت و بهداشت در جمعه، "سیره پیامبر در نظافت و بهداشت"، "نظافت و بهداشت عمومی" و "بهداشت روان" را مد نظر داشته که آیات و روایات مربوط به بهداشت و روان در دو عنوان عقل و دل تقدیم می‌گردد

امیرمؤمنان علی (سلام الله علیه) فرمود: بر عاقل است که خود را از مستی ثروت، مستی قدرت، مستی علم، مستی مدح و مستی جوانی نکه دارد، زیرا برای هر یک از این‌ها بوی پلیدی است که عقل را می‌زداید و وقار را کاهش می‌دهد. همان‌گونه که شرابخواری عامل مستی و زوال عقل و تعطیل نیروهای ادراکی آدمی است گناه نیز باعث مستی شدیدتری است که عقل را معزول و انسان را از ادراک سالم محروم می‌کند، از این رو نه تنها شراب، بلکه هر مسکری حرام است

خلوت با زنان و همنشینی با گمراهان و زیاد خندیدن نیز از عوامل بیماری و مرگ دل مطرح شده است که رسول خدا (صلی الله علیه و آله وسلم) در این باره فرمودند

چهار چیز مایه تباهی دل‌هاست: خلوت با زنان [نامحرم] و گوش سپردن به آن‌ها و پذیرفتن رأی آن‌ها و همنشینی با مردگان. سؤال شد: ای رسول خدا! مجالست با مردگان چگونه است؟ فرمود: مجالست با هر گمراه رویگردان از احکام (دستورهای) الهی همچنین آن حضرت فرمود: از خنده فراوان بر حذر باش که دل را می‌میراند